Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРЛОНАХ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИЙ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деза ★ ШОАТТА, 22 НОЯБРЬ, 1986 ШУ. ★ № 140 (7331). ★ Max 3 кеп.

КПСС ЦК ПОЛИТБЮРО

20 ноябре хиннача заседание КПСС ЦК Политбюрос йийцар промышленни министерствай объединенеенчу предприятеенчу продукце пачхьалкхен приемка юкъейоалэра дешай хьакъхьэ КПСС ЦК хиннача совещане итогаш. Заседане белгалдахьяца ма хиларя, продукце дикал лакхъар дегІаухилга сихдара стратеге, халкъа боахам эргабаккхара, совЕтски мацка вахара хьал тоадара болча парте нахъкъ дІакъоастаде йиш йоаца даькъа да. Министерствай ведомствайн, СССР стандартий хьинтекъарча Пачхьалкхен комитета, объединенейн предприятейн, профсоюзий кулгалхоцта мегадаьд 1987 шера январе деза продукце пачхьалкхен приемка юкъейоалэра хьакъхьэра кийчон болх чоагІбе. Политбюрос белгалдьяхьяр ма болх объединенеш предприятеенчу йиззача хозрасчета, шоашта шоай финансированы ираз шоашка дІадаькар жетаоттадарг, уж шоай лоІаме хулген цар бекотокхама лакхбара принципаш тІа яхарца айхха буззя безаш хилар. Белгалдьяхьяд — союзан республикан Комитарей ЦК-ан, парте крайкомаш обкомаша госприемка кадраш лекъача боларме хьакъоржеи яІа-са пиЙЙъеи, пачхьалкхен приемка лерхІараш декхарашн кхъьегача коллективаша дІадозвийташ ехетама болх бе, порядоки дисциплинеи — продукце дикал тоадра хоадам бен йола фактор ма могга тІоагІве декхарийла хилар.

Парте Пермски обкома балхах йолча отчетага ла а дийІа. Политбюрос белгалдьяхьар приемка юкъейоалэра дешай хьакъхьэ КПСС ЦК хиннача совещане итоган. Заседане белгалдьяхьа ма хиларя, продукце дикал лакхъар дегІаухилга сихдара стратеге, халкъа боахам эргабаккхара, совЕтски мацка вахара хьал тоадара болча парте нахъкъ дІакъоастаде йиш йоаца даькъа да. Министерствай ведомствайн, СССР стандартий хьинтекъарча Пачхьалкхен комитета, объединенейн предприятейн, профсоюзий кулгалхоцта мегадаьд 1987 шера январе деза продукце пачхьалкхен приемка юкъейоалэра хьакъхьэра кийчон болх тІоагІбе. Политбюрос белгалдьяхьяр ма болх объединенеш предприятеенчу йиззача хозрасчета, шоашта шоай финансированы ираз шоашка дІадаькар жетаоттадарг, уж шоай лоІаме хулген цар бекотокхама лакхбара принципаш тІа яхарца айхха буззя безаш хилар. Белгалдьяхьяд — союзан республикан Комитарей ЦК-ан, парте крайкомаш обкомаша госприемка кадраш лекъача боларме хьакъоржеи яІа-са пиЙЙъеи, пачхьалкхен приемка лерхІараш декхарашн кхъьегача коллективаша дІадозвийташ ехетама болх бе, порядоки дисциплинеи — продукце дикал тоадра хоадам бен йола фактор ма могга тІоагІве декхарийла хилар.

Парте Пермския обкома балхах йолча отчетага ла а дийІа. Политбюрос белгалдьяхьар областной партийни организацие экономически общественни вахаре кІоаргга дика тоуначаш дара КПСС XXVII съезд хиннача чул тІехьаІгІа хьаелзаеннача дикача таронех хІанз а лєдареи кІезнига пайда эцаш хилар. Парте обкомо парте комитарга

Эргалонаш елгa сихдара наькъарІа

ТІЕХЬАБУСАРАШ БОАЦАШ ЧАКХДАККХА ШУ!

СОЦІАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬА ОАГІУВ

КЕРДАЧА МУЛАШКА

ЭКОНОМИЧЕСКИ ОБЗОР

Ноччи-ГІалгІай АССР къахьегамхоша Сийлахьа Октябра цІейна наькъабоагІаш шерра социалистически яхь а йоаржаяь керттера планови заданеши тІаийца социалистически декхарашш кхоачашдара Іалашо яьй.

КПСС XXVII съезда решенена хьалхьоаьна сихдараи эргалонаш яраи процесага кив болаш латт, экономически социальни деГІахкувлача дикагІча оагІоржаьна хущдмаш хиндац.

1986 шера итт бетта республика индустре промышленни производствана тІахиттар ДІадахча шера ухх ханаца нийсйича 3,4 процент хул, 90 процент совгІа йола тІахиттта продукци къахьегама оьсарле дакхъяр чотаГІа хьалъй.

Кхы а лаккарІча темпашца деГІахкад машийан яраи, ме. таллах хІамаш яраи, йІгачеи, кхачалеи, иштта кхЫоллеи доакъош.

Республика индустре болхлоша хъашш йоаччаделлча тайпай продукци мальхьалъяккхара 1986 шера итт бетта план тІеххоачашъьй.

Планаг совгІа мальхьалъяхай 15 миллион сома маьхьа промышленни продукци, из шера долча социалистически декхарашца белгалъьлъхар массел я.

Яхье хьалха я «Оргтехника», «Гроэнефть» объединенней «Союзавтоматстром» ВНПО, опытно-экспериментальни завода, медицинскни инструментий завода, «Промавтоматика» НПО опытни заводи, «Электронмеханика» объединенни, «Чечинстройматериалы» производственни объединене — 7 процент, «Промавтоматика» НПО опытни заводи Гудермесски медицински инструментий заводи — 8 процент, «Электронструмент» заводе — 10 процент, Ноччи-ГІалгІай химзаводе — 12 процент.

Цунца цхьана республика индустри деГІахкувлача негативни яьдеешш хІанз а кІеанга яи, дуккхача производственни коллективашца эргалонаш яра ГІулаьх чІоагІа мела лел, хьалха санна бизза пайда эцац йолаш йолча резервекги таронехи, меда ДІадода технически Іалашо елга, продукце номенклатурагІа отталь планаш кхоачашъьлъ, хІанз а дукха коллективаш я продукци маьхьалъяккхара итт бетта план кхоачашъьлъяза.

Республика 18 предприяти лоарХІаьлъ продукци маьхьалъяккхара итт бетта планаш царех дукха дукхагІа тІехьакъосс: «Гроэнефтеспецстрой» объединени, «Пищемаш», «Трансмаш», цементни, «Ачалуки» яха минеральни хІиттарг производственни заводаш, кога гІирс бу фабрика.

Республика производственни коллективашца эргалонаш яра «Оргтехника» производственни объединене хІамаш хьара боарам соахна ухх ханаца нийсйича 4 процент мара ца хиннача — 7 процент лаьхбенна6, «Электронструмент» яхача заводе 9 процент мара ца хиннача — 12 процент, медицинскни инструментий заводе 7 процент хиннача — 8 процент, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода — 6 процент, «Аргунводпром» объединене 7 процент мара ца хиннача — 8 процент, цу тайпара дина масалаш кІеанга дац.

Республика хІара кхоалаГІча предприяте промышленни продукци хьара боарам 5 процентал совгІа лаьхбенна6.

Планагла лаьрхІа хинна электроаппараташ, электрофотографически аппараташ, механизаьттаапаратура, тракторни прицепаш механизированни гІишлоп-монтажни инструмент, хьу, цу лаьъча херх хьекка хьу а йолаш, ВІашшагІхетта ашыкбетонни конструкцеши оштхалаш, чухьа а тІехьа а дувзалу барзакъаш, швейни наделеш, дукха кхаччаи продукташ арахецара Іалашо яьй.

Цу юкъа продукцена поставкаш яра дисциплина лаьхьенна6.

Промышленни предприятей коллективаша шоай эгара хьалхара декхар лоарХІ хьалха бохахме эша товараш дукхагІеи дикагІеи арахецар.

Ерригача республике хьал. ка боахаме эша товараш арахецара итт бетта план 102 процент кхоачашъьлъ.

Уж товараш арахецара планови заданеш тІехьоачашъьлъ «Оргтехника» производственни объединене, «Промавтоматика» НПО опытни заводе, «Электронструмент» завода, Назрановски трикотажни фабрика, моттигера промышленностен бахача кхаа бытовой гІулакхаш дарен министерствай предприятеша, кондитерски фабрика, иштта цхьайоаьча предприятеша.

Республика ерригача промышленносте къахьегама оьсарле лакхъяра план 100,7 процент кхоачашъьлъ. ХІаьта ДІадахача шера ухх ханца нийсйича къахьегама оьсарле 3,2 процент лакхъяннай.

ДегІаахар сихдара керттера дош цхьоастедеча диканхьокхаман гойтад дунккача предприятеша, къахьегама оьсарле лакхъяра планови заданеш тІехьоачашъьрца. ДІадахача шера итт бетташ нийсйича Карабудакски химически реагентий заводе къахьегама оьсарле 6 процент лакхъяннай, «Оргтехника» производственни объединене — 7 процент, «Промавтоматика» НПО опытни заводи Гудермесски медицински инструментий заводи — 8 процент, «Электронструмент» заводе — 10 процент, Ноччи-ГІалгІай химзаводе — 12 процент.

Цунца цхьана республика индустри деГІахкувлача негативни яьдеешш хІанз а кІеанга яи, дуккхача производственни коллективашца эргалонаш яра ГІулаьх чІоагІа мела лел, хьалха санна бизза пайда эцац йолаш йолча резервекги таронехи, меда ДІадода технически Іалашо елга, продукце номенклатурагІа отталь планаш кхоачашъьлъ, хІанз а дукха коллективаш я продукци маьхьалъяккхара итт бетта план кхоачашъьлъяза.

Республика 18 предприяти лоарХІаьлъ продукци маьхьалъяккхара итт бетта планаш царех дукха дукхагІа тІехьакъосс: «Гроэнефтеспецстрой» объединени, «Пищемаш», «Трансмаш», цементни, «Ачалуки» яха минеральни хІиттарг производственни заводаш, кога гІирс бу фабрика.

Республика производственни коллективашца эргалонаш яра «Оргтехника» производственни объединене хІамаш хьара боарам соахна ухх ханаца нийсйича 4 процент мара ца хиннача — 7 процент лаьхбенна6, «Электронструмент» яхача заводе 9 процент мара ца хиннача — 12 процент, медицинскни инструментий заводе 7 процент хиннача — 8 процент, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода — 6 процент, «Аргунводпром» объединене 7 процент мара ца хиннача — 8 процент, цу тайпара дина масалаш кІеанга дац.

Республика хІара кхоалаГІча предприяте промышленни продукци хьара боарам 5 процентал совгІа лаьхбенна6.

Планагла лаьрхІа хинна электроаппараташ, электрофотографически аппараташ, механизаьттаапаратура, тракторни прицепаш механизированни гІишлоп-монтажни инструмент, хьу, цу лаьъча херх хьекка хьу а йолаш, ВІашшагІхетта ашыкбетонни конструкцеши оштхалаш, чухьа а тІехьа а дувзалу барзакъаш, швейни наделеш, дукха кхаччаи продукташ арахецара Іалашо яьй.

Цу юкъа продукцена поставкаш яра дисциплина лаьхьенна6.

Промышленни предприятей коллективаша шоай эгара хьалхара декхар лоарХІ хьалха бохахме эша товараш дукхагІеи дикагІеи арахецар.

Ерригача республике хьал. ка боахаме эша товараш арахецара итт бетта план 102 процент кхоачашъьлъ.

Уж товараш арахецара планови заданеш тІехьоачашъьлъ «Оргтехника» производственни объединене, «Промавтоматика» НПО опытни заводе, «Электронструмент» завода, Назрановски трикотажни фабрика, моттигера

БАРТ БОЛЧА—БЕРКАТ

Шурий ферма кхоъ я Сунженски районе XX партсъезда цІеран колхозе. Царна юкъе яьржача яхье хьалха юолаш хьайоагІа коммуниста Улискова Валентина Ивановнас кулгалду кхоалагІа яр. Хьайбай продукташ яхаран кийчъяран республике яьржача яхье цІе бетта баьча болхаш хотьъьнинар а лаьрхІа республиканскин газеташ тІа чІоагІдьча Сийлен улгеТІа а яьккхар из. ДоагІаш дьсий а да. Паччахьалхенга шура йохкара кхьа квартала план 131 процент кхоачашъьйир цу ферма коллективо, хІьата шера ер иЙслагІча новтІехьакъосс: «Гроэнефтеспецстрой» объединени, «Пищемаш», «Трансмаш», цементни, «Ачалуки» яха минеральни хІиттарг производственни заводаш, кога гІирс бу фабрика.

Республика производственни коллективашца эргалонаш яра «Оргтехника» производственни объединене хІамаш хьара боарам соахна ухх ханаца нийсйича 4 процент мара ца хиннача — 7 процент лаьхбенна6, «Электронструмент» яхача заводе 9 процент мара ца хиннача — 12 процент, медицинскни инструментий заводе 7 процент хиннача — 8 процент, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода — 6 процент, «Аргунводпром» объединене 7 процент мара ца хиннача — 8 процент, цу тайпара дина масалаш кІеанга дац.

Республика хІара кхоалаГІча предприяте промышленни продукци хьара боарам 5 процентал совгІа лаьхбенна6.

Планагла лаьрхІа хинна электроаппараташ, электрофотографически аппараташ, механизаьттаапаратура, тракторни прицепаш механизированни гІишлоп-монтажни инструмент, хьу, цу лаьъча херх хьекка хьу а йолаш, ВІашшагІхетта ашыкбетонни конструкцеши оштхалаш, чухьа а тІехьа а дувзалу барзакъаш, швейни наделеш, дукха кхаччаи продукташ арахецара Іалашо яьй.

Цу юкъа продукцена поставкаш яра дисциплина лаьхьенна6.

Промышленни предприятей коллективаша шоай эгара хьалхара декхар лоарХІ хьалха бохахме эша товараш дукхагІеи дикагІеи арахецар.

Ерригача республике хьал. ка боахаме эша товараш арахецара итт бетта план 102 процент кхоачашъьлъ.

Уж товараш арахецара планови заданеш тІехьоачашъьлъ «Оргтехника» производственни объединене, «Промавтоматика» НПО опытни заводе, «Электронструмент» завода, Назрановски трикотажни фабрика, моттигера

Шурий ферма кхоъ я Сунженски районе XX партсъезда цІеран колхозе. Царна юкъе яьржача яхье хьалха юолаш хьайоагІа коммуниста Улискова Валентина Ивановнас кулгалду кхоалагІа яр. Хьайбай продукташ яхаран кийчъяран республике яьржача яхье цІе бетта баьча болхаш хотьъьнинар а лаьрхІа республиканскин газеташ тІа чІоагІдьча Сийлен улгеТІа а яьккхар из. ДоагІаш дьсий а да. Паччахьалхенга шура йохкара кхьа квартала план 131 процент кхоачашъьйир цу ферма коллективо, хІьата шера йр иЙслагІча новтІехьакъосс: «Гроэнефтеспецстрой» объединени, «Пищемаш», «Трансмаш», цементни, «Ачалуки» яха минеральни хІиттарг производственни заводаш, кога гІирс бу фабрика.

Республика производственни коллективашца эргалонаш яра «Оргтехника» производственни объединене хІамаш хьара боарам соахна ухх ханаца нийсйича 4 процент мара ца хиннача — 7 процент лаьхбенна6, «Электронструмент» яхача заводе 9 процент мара ца хиннача — 12 процент, медицинскни инструментий заводе 7 процент хиннача — 8 процент, «Союзавтоматстром» ВНПО опытно-экспериментальни завода — 6 процент, «Аргунводпром» объединене 7 процент мара ца хиннача — 8 процент, цу тайпара дина масалаш кІеанга дац.

Республика хІара кхоалаГІча предприяте промышленни продукци хьара боарам 5 процентал совгІа лаьхбенна6.

Планагла лаьрхІа хинна электроаппараташ, электрофотографически аппараташ, механизаьттаапаратура, тракторни прицепаш механизированни гІишлоп-монтажни инструмент, хьу, цу лаьъча херх хьекка хьу а йолаш, ВІашшагІхетта ашыкбетонни конструкцеши оштхалаш, чухьа а тІехьа а дувзалу барзакъаш, швейни наделеш, дукха кхаччаи продукташ арахецара Іалашо яьй.

Цу юкъа продукцена поставкаш яра дисциплина лаьхьенна6.

Промышленни предприятей коллективаша шоай эгара хьалхара декхар лоарХІ хьалха бохахме эша товараш дукхагІеи дикагІеи арахецар.

Ерригача республике хьал. ка боахаме эша товараш арахецара итт бетта план 102 процент кхоачашъьлъ.

Уж товараш арахецара планови заданеш тІехьоачашъьлъ «Оргтехника» производственни объединене, «Промавтоматика» НПО опытни заводе, «Электронструмент» завода, Назрановски трикотажни фабрика, моттигера

Надтеречни района «Братский» совхозе доаьхара сверлаш хьалхХеева хьинаре къахьийгад Дениева Сацинтас. Цхьан гектара тІара 150 тонн сверлаш яьхай цо. планагІа чуи йоагІаяш 60 тонн йолаш.

СУРТА ТІА: Надтеречни района «Братский» совхоза хьалхалатта болхло Дениева Сацита.

С.-А. АСХАБОВА сурт.

●

Дикача къахьегама толамашца белгалдаьккхар Октябра 69 шу дизара цІей ГІ. Ахриева цІерогІа «Электронструмент» яхача завода оборудованена ремонт чеа слесара Лолохоев Мувсас.

Цо дош деннадар шера план Октябра цІейга кхоачашъе. ХІаьта ший дош хаьнал пІира хьаьхаГІа дизза кхоачаш а дир. Балха нормаш хадделна тІехьоачашъьлъ елга массовара ГІулаьх а лаьнна ДІаэттад къахьегама ветерана.

ХІаьнчул 14 шу хьалха вера Муса заводе балха. Юкъера школа йистелкхаран совгІа цхьаьнка балха говзал карааерзае кхийнадар цуьй.

Шера гергга слесара ученик волаш болх баьчул тІехьагІа шолгІагІча разрядах къахьега волавелар. Дукха а халонаш шийлера юхьхьанца, баьъда, ше хержа говзал есарах, цкъа ДІахьийкар кхы хьаьхка дакхха да дезаш ДІаоаш хиларах ДІаоаш ТІехьахьлар ницкъта хана визза говзанч хинна ДІаотта.

Мувсас дика ахетаду оборудоване тешшаме болх белга дукхагІча дахьбе цунна хан-хаьнийха хьожаш, куьг тохаш хилар долга. Цудухьа дукха профилактически болх бу цо стонкованна ДІаоаш. Цунга къежина ца йохаш дукхагІа ха йоаккх цар.

ХІара дийнахьара нормаш 120—150 процент ихоачаяьлъ Лолохова.

Цун хьаьнала къахьегам белгал ца боаккхаш бисабе Духха и тайнна сийлен грамоташ, мааьера совгІаш. Мувсай сурт хьалтехаш завода сийлен Улга тІа.

СУРТА ТІА: М. Лолохоев болх беш воал.

С. АЛИХАНОВА сурт.

Формализм—яхьа моастагІа

ТІахьожам мелбалийтача...

Дегаш гІоздьяьна, хьинар айдена, берниге советски нах а санна, нъахьеташ ба «Красный молот» завода къахьегамхоЙ. Уьх шера сентябре коллективо дездаьд предприяте 90 шу дизар. Вай республикна машинашъа фламгаша лоарХІаш а я ворвод. Кіезига дац цо хІанала-да дьхха къахьегама толамаш, дуккхача шерашка хьалхалатгарий мутІарашна а йолаш хьеенаб из.

Цухьаьнаб, уьх тІехьхарча хана цхьаьнка дича. а доаддьяь паччахьалхеЙ планан. Йоаг1ГІача боараме яь къахьегама а производственни а дисциплина. Духха да цун цхьаьнаш.

Доагіача тайпара ЭІашТІехьдьаккхадац чуразвозской планировани елга, материально - технически ЭІашТІехьдьаккхадац, лоха я технологически оборудование сменности коэффициент, цох 40 процентага ДІаоаккхаш яр тІъьъ шерра совгІа болх беш я. хувца а ца хувцаш. Цул совца сменности коэффициент лоха хиларе цхьаьнга бекхаьна яр. ХІаьта ладайтача а, ше йола станочникаш, наладчикаш тоьаш бац. яхаш. Цунца цхьана заводе терклаьтерттера ца ХІаьш. ЦІъьдалеш, совлелна йоаг тишъенна оборудовани ДІалаккхара духьала ба цехий кхуГІалхдьа. ДІалаг1ар, уьх хьалтІъьр заводе. Из бахьан ДІаоаш хьожаш аргІа я квартирашца, балха ДІаЧІеЙаГІаш кхоачашъьлъ. ДІаоаш ца хьалхалатгарий ма балхаъьха хургдар-нх. — жоп делар вохсо ела а ена.

М. ХАМАТХАНОВ.

ХІаьта керттера бахьан да уж кхоачамбоаараш ийсдалар, заводе массанаьха дерттІа. «Социалистически яхь ВІашТІехьхъьккха ца хилар, из доарХІаме ГІулаьх дукхагІча хана формана Іеладеш долга.

ХІайбайча цехашка цхьаьнкха а тайпара гойтара агитацин яи. Шоаш тахан дьр, цох хьажиннар фуд, ГІулаьх баш леладечоа. Из а ХІара дийнахьа а доаЦаш, сменагІа цхьаьца дийнахьа са а ЛоІаш мара болх ца бешше а.

Ницкъ ца хилар, ше хьалха ладайтача а, ше хьалха ладайтача а, ше хьалха ладайтача а

Партийни ахар: эргалонашкахьа букъ берзабаб

ХАРЦО

Пачхьалкхен отчет луча харцо па ловзийта духьалбаина коммунист балхара дIабовлькхав. КПСС члена дош дувцача юстара льаттай партийнь а профсоюзни а организацеш. Мишта найсденнад из?

Суэнженски МПМК начальникна Э. М. Курченкос дукха раьза волаш тIаэнаэар тхо.

— Оаш бена никъ бовз со-на, — аьлар цо кабинете тхо дIачудаьдына а далалеьха. — Цолоера жалоба къоастае дьхкадий шо? Цо саданкха-м дитац тхо.

Ах сахьат гарга дьнкхар цун омадаш ловшаш: болх бе хац, учет кегаю дIаьвнаначуьнга ладувIаш. Иштта ер бьа лоькъам. ТIехьара хоадам беш аьлар:

— Сенна дувц шуга ер? Цох лаьца аз яздабр дийций оаш? Цу тIа да шена дерриге а.

Из «документ» дийцадар оаха. Района партийни а советски а организацина ховоб бора МПМК начальника, болх бохабаьр керттера экономист ва, яхаш, из балхара дIаваккха новкъосташ декъар.

Начальникна дувцар хьалло-лачаш дар партийни организаце секретара Х. Медова вьамаьл а:

— Цолоев хала саг ва, ший гIулакх доаначуьнга ер, — йоахар цо.

Ший гIулакх доаначуьнга ер. (?)

Фуд дувцар, малагIа къовсам ба МПМК латтар?

МоллагIа партийни организацеш, КПСС хIара члена балха мах бе-боагIа кхоачашдеча практически гIулакхашна хьежжа. Цох хьалам болаш аьнаьд КПСС XXVII съездер.

Хьалхашка латта денхарш кхоачаидарг фу ду МПМК коллективо, аванградге хилар-га декъарш мишта кхоачашду коммунисташа? Цу хаттараьша жоп дала хьожаргда вай.

Шоай династеш а дIайолаенней бригаде. Иштта дукха ха йоацаш ухьаза болх бе енай Интарнационалиц Лена. Сварщика говзал кхаерзае цунна гIо ду дар Григорий- Гвидоновича, дукха нах шоай говзалах. дукха нах шоай говзалах. Цох хьалам болаш аьнаьд КПСС XXVII съездер.

Хьалхашка латта денхарш кхоачаидарг фу ду МПМК коллективо, аванградге хилар-га декъарш мишта кхоачашду коммунисташа? Цу хаттараьша жоп дала хьожаргда вай.

Шоай династеш а дIайолаенней бригаде. Иштта дукха ха йоацаш ухьаза болх бе енай Интарнационалиц Лена. Сварщика говзал кхаерзае цунна гIо ду дар Григорий- Гвидоновича, дукха нах шоай говзалах. Цох хьалам болаш аьнаьд КПСС XXVII съездер.

— Минаев Юрий тхо долча практикох вайта вар, — яхаш дувц бригадира, — хIаьта ПТУ чахьлъкхкхуьл тIехьаIгIа бригаде цо дIаэлаьра дехаш аьлдеш яайир. Ший балхах дика ихеташ саг ва. Кастта вскире из нагIьавашкина кIайдаъ тхо. Хетаргахь цигара цIавеча юха а тхо долча воагIаргьва из кхьаьера.

Кхьасстта ала деза бригадирах шийх. Болдинов Анатолий Николаевичах кхьаьгама стаж 40 шу я. Царех 18 шу металлоконструкцеш цехь дIаденна по. Дина организатор, хьехамча хиндрах тарра воза из цеха а завода а кулгалхоштта.

— Кердача хьисане — бригадин подрядах болх вIашIтехьбаьнкхача гIоне наьха кхьаьгамцара безам айбелар. — йоах А. Болдинов. — Товелар дIасалаьтлина, бригадин совета лоаргьхIам дакхбелар. Кхьметтел дукха ха йоацаш балха этта кагигрхой а кадровичарех тIехьа ца биса гIерташ кхьаьеш ба.

Массанена а йика дага-доагIа А. Мельников, М. Ведзинжев бригаде болх-кхеба. Цхьаьна балха а говзал яцар Сашай цу хана. Хlаьта хIанз, кхо шу дьхначуьл тIехьаIгIа динагIа болча доахIаш ва Ведзинжев Минкаьла бригаде болх бу шу говгIа мара дац. Цу юкъа нкийнад цун производстве хьалхалатта хIитт, цIей говзал хьежжар. Хlаьта цунна гIо дьр Мельников Саша ва. Вlалла ха на нъовсаш, балхара вахча Минкьалга чертежашт дIахьехаш, говзал сихгIа кхаерзае гIо дора цо. Цу тайпара масалаш дунхха а довладе йиш яр. Из хIама бригаде оамал а хиннад дIаэттад. Саго хьийхаш хьалхадьккхаш дан из.

М. НИКОЛАЕВА.

БЕЛОРУССКИ ССР. Белорусски машинаькъа инженерни центр — из мехка цу сете эгтара хьалхара яр я.

Цхьа бутт мара баI из из болх бе йолаенна, цхьабаьнда, хIаназе Минскера, Брестера, Барановичера, Гомелера пятгприводечей балха автоматика, микропроцессораш юкъаенкхуьла йолаьлий. Машинаькъа отделене — структурин звеньеш специальна таронех дола дош дувцаш да: яIхнена метта кхоъ е лаьрхIа. Юкъера звеньеш дIа а йоахаш цхьа центрера магистрала диспетчерски кугалдалера вIашIтехьлакхара болх дIаболабабаь яхил. га да из.

Уж ерриге проекташ—Белорусски машинаькъа коллектива соахха чакхъьлъкха экономически эксперимент законагIа ма йоагIга дерIаахар. IIаиз цун опытагIа болх бещ мехка бархI магистраль я. Из терхаме мийай республика цхьаьйолча министерствашца ведомствеи. Экономически эксперимента керда адресаш хьахиннад. КарагIадьнаьрех кхоачам бац цун инициаторааша. Белорусски магистрала машинаькъхоша уьх пятилетка-гIа къастегама овсарле 20 процент дьхкъе лаьрхIад. Из ден вIашIтехьдарIда нах экономисташ, хьалха хинна группировкаш йисар.

«Ихы дIаэо болх бе йиш йолаш дац тхо», — яхаш из-да дувцаре дайтача письмо тIа Ю. Цолоева. Болх вIашIтехьа ца а боаккхаш, хьалха санна приписнаш а еш, планаш кхоачашбе Перт колонна начальник Э. Курченко. Шу доладелча гIоне паччхьалкхен отчете 253 эзар сом приписнаш йолI. Лоха я кхаьгама дисциплина, дукха нах балхара дIабувI. Хьом бац материальни а ахчан а средствай.

Письмон лерагIа

Ревизи а пь, ца техача хьоредгаш ца шифра кийса йийр. Цхьабаьнда, цекю йоацаш да октябрь бетта енаначуьнга тIа ахапел совгIа яраш приписнаш йолга. МПМК-не 75635 эзар сома маьха балхаш даьл. ХХ партсъезда лерагIча колхозе берий бен хьалъеш 35 эзар сома маьха болх баьб, яхаш дувцаш да. Техача мара отчета юкъе яхьа йиш йолаш яI из сумма. Цхьабаьнда, из а кхы тIа 53 эзар сом а IотIа а теха, ше кулг а йаьдь отчет дIаэулу Э. Курченкос. Иштта наьхата тIа ма ТехIхоачаш а йий, рапорт ду октябрь бетта план 106 эзар сом долча, 155 эзар сома маьха гIишлош - монтажни. Балхаш даьл, яхаш. Из хьалха деш дац. Сентябрь бетта а IотIатехад 56.6 эзар сом.

Цу мишта енна отчет я тхона хац, йоах МПМК керттера инженера Э. Зосса, керттера бухгалтера А. Дарубекова, производственни отдела начальника А. Сосламбекова. Цох хьаттача агропрома юртбоаьнна гIишлош ева объединене плановоэкономически отдела начальника А. Щедрина аьлар.

— Цу тайпара йолча отчет тIа хьалхалочуьнга кулг яздича тоьшу ба.

Ший хьогI тоьам? Мичара ена данеш, мишта отталь отчет и из?

Ниисагlа хургдар аьнна хет ЦСУ дIачуйолча отчеташ уттъаечь нъхьсеграма коллектива виаалаша, партийни организаце данъа а йоацаш, уж уттъаеш ца. Уьхаза ихьметтел бухгалтерски болхлошка а ца хоатташ ший бесзам бар IотIа а яздий йиннуьг отчет. Из дIа ен из объединене кулгалхошта, отчет харцаьха отгаьта я, шоашка дIаддхаше а.

Курченкос хьалха еш яи приписаш. Из шаьра хов района, объединене кулгалхошта. Масала, уьх шера 17 июле «Къьхьегама байракъ» яхаш районни газета тIа аралънача «Приписаш ярах — бехктохкамех» яхача статья тIа дувц МПМК начальникна харцаьха лелаеча IIехьлакех, приписаш а еш отчеташ телаьрах.

Халъха тIехьожама районни комитето техача гIишлодаьнна МПМК ПТО начальника С. Описа яздьр бакъдолга, яхаш яздур газето. 1986 шера йахь бетта (февральгIиттаьнна) ХХ партсъезда лерагIча колхозе ремонтно-механически мастерской хьалъеш 53 эзар сома приписнаш дIаьл. Уьх шера май бетта из объект хьалъеча яхьа а 78,3 эзар сом IотIатехад. Царех 25,3 эзар сом IотIатохка ваьнар. Курченко ше ца, яхаш яздур ЦСУ Суэнженски районна а райсовета а органо. Дlахо газето дувц коллективе унаьхIена доаша морально - психологически хьал атгад, ондаларга денз хийца тоабе беза болх, яхаш. IIхьабаьнда, дийце маь дIаьма дац. Буьйларах тоабалаьнзар болх, дилъ-ца-ма-ма-ма

Историе оагІош

ДИЦЛУРГДОАЦАР

Российски живописе гІалгІай тема хьахьокхар

Уж шера 205 шу доал Ноҳч-ГІалгІайче ший лоІаме Россена ккъеънха. 1762 шерагара 1781 шерага ккаҳчаІда дІаьхеделарг ноҳчийн гІалгІайн шоай лоІамагІа Россех дІакхетийра. Цу лоархІамеча исторически гІулакхах тІехьагІа хьахкинар доккхеи тайп-тайпарен дола беркате хІама дар революцин хилалехьа йолча хана вай кхаъна а цу тІа дахача халлакдира а. Къьста а аьлча, цунца дувзаденна да гІалгІайчен тема российски изобразительни искусстве оттаяра хоъ дІайолаяр а.

Ер статья XVIII бІаьшерен кхоачалуш XIX бІаьшерен 30-на пересишен гІалгІайчене хиннача, цох сурташ хинназа йолаеш художникаш йолаеш сведенеш вІашагІгІоха гІерташ яъзьъ я.

Дукхагі болча гІалгІаша российски подданстве хьагІайибар, хоъш ма дарра, 1770 шера. Из ха нийсъелар Кавказ Іомаяра ІнІмай Российски Академие эттара хьалхара экспедицеи яккийтар. Долаш дар боъьошца доашкат, тайп-тайпарча хІамех хоам бен кинжкаш арабаьхар царна тІехьа. Россе хьалха латтача ІнІмаяшца тІаннка кхайкадар «Пий Даймохк бовза цун дегнаш» ца доазоошинка, гражданий кара долча халкъийн уйлаш, цар обычеи, лелабеш бола дІа, цар рузьъа сенех латтъ уж баха моттигаш я уж хьанца доазуь доаш ба а дова...» аьнна дола лозунг, ХІара ІнІма экспедицеца художникаш а вар.

Масала, 1770—1772 шерашка Кавказе эттара хьалха го боанкхан хиннача акаденикаца П. С. Паласа хьалха хиннар художник Николай Дмитриев. Бакъда, цо дах сурташ архивохранилищенкара хІинца а специалисташа гучадахадаш. Прессорца, хІаьта цуз тІехьагІа академик а хиннача И. А. Гюльденштедтаца 1768 — 1774 шерашца хиларг живописеи Григорий Белый. Цо халкъа костюмаш тІаюьхача кавказий сурташ дехкад. Юхьханаьхен (кІезигагІа) куц-сибат. «ГІалгІай» яха сурт ХьадаІад парча бІара а хьаеш (сурта тІа шоана гу нз.).

Тайп-тайпара кІаманаш барзкъаш дувхеи гергаз дика кийчеенен болча маІха наьха лоамарца ГІалгІайчен Маьт-лоами Цей-лоами дарбохийташ дола лоамаш гуча моттиге сихбенна кІаманаш деди ва ши сег. Художникаш лийна XVIII бІаьшере чакхйоалача хана гІалгІай хиннад барамъаш, герз, юхь-сибат гу вайна хІама ца оишиаш шоаш ма дарра.

Из сурт бакъъхлар тІоагІ. Ду 1796 шера Дарьъяла тІоьке гІолла чаҳхьаьнначу российски наьхьахочун Ян Потоцке (кІаьмех полин) кинжа тІарча гІалгІаъчун сурта (сурта тІа) тара хиларца. Цу сурта тІа гІалгІаъчоа тІатоІадаь тІадуьх бустаман боахка чохкн, гонел кІалха а доалаш, метташ дада аьса тІехкар а тІехьагІ. Коган тІа маьхьсени кокх, готтича кІай кхоалба а хьсрчаш баьде бос бола аьха кий тулл. Доакъошца хьахьекхад цунгара геро а: тІехкарех шалта уьл, ги тин йоал. Аьдата бе гергга бага ъьисаде шит да аьшка го а боалаш, юккъе чуъьхьаька чІут а йоаллаш, вокх бе кокх аьшка кІай болча тІеъьорнаш йоха гІадйя я.

Ухъаза белгалдаккха доагІаш. Я. Потоцке гІалгІа тара ва Х. Гейслера сурта тІарча гІалгІашца (аьтстьъарчоа). Ухъаза баракъен тІема гІирси метал латтара оамал а цъьатарра хилар атта зелургда. Фуд цун баьъьат.

Ше баь кикъ ше даьча сурташца тьъахьекхача Я. Потоцке шийл хьаьхаІа хиннача наьъьахочча тІ